
Vastaus kulttuuriasiain neuvottelukunnan aloitteeseen prosenttiperiaatteen käyttöönotosta Sastamalan kaupungilla

KHALL 29.09.2025 § 219
2/00.01.01.01/2025

Kulttuuriasiain neuvottelukunta on kokouksessaan 7.5.2025 jättänyt seuraavan aloitteen kaupunginhallitukselle:

”Aloite prosenttiperiaatteen käyttöönotosta Sastamalan kaupungilla

Kulttuuriasiain neuvottelukunta esittää, että Sastamalan kaupunki tekee taidehankinnoissa %-periaatetta noudattavan periaatepäätöksen. Prosenttiperiaatteen tarkoituksena on, että vähintään yksi prosentti rakennuskustannuksista käytetään taiteeseen.

Kaikki Suomen 23 suurinta kaupunkia noudattavat prosenttiperiaatetta ja kaikkiaan 79 Suomen kuntaa on tehnyt prosenttiperiaatetta koskevan periaatepäätöksen. Pirkanmaalla periaatetta noudattavat mm. Nokia, Kangasala, Tampere, Pirkkala ja Mänttä-Vilppula.

Prosenttiperiaate koskee kaikkea rakentamista talonrakentamisesta ympäristörakentamiseen ja uudisrakentamisesta korjausrakentamiseen. Taidehankinnat voivat tarkoittaa erillisiä teoksia tai monenlaisia rakenteisiin integroituja elementtejä.

Perustelut

Sastamala on pinta-alaltaan suuri kaupunki, jonka alueella on aina ymmärretty kulttuurin merkitys ja on panostettu laadukkaaseen taiteeseen mm. käsityöhön, kuvataiteeseen, musiikkiin ja kirjallisuuteen. Sastamalan alueella ovat vaikuttaneet esimerkiksi Akseli Gallen-Kallela, Kaarlo Sarkia, Pekka Vuori ja Mauri Kunnas. Nykyään paikkakunnalla asuvat muun muassa Tatu ja Patu -kirjoistaan tunnetut Aino Havukainen ja Sami Toivonen. Jotta kaupunkiamme voidaan jatkossakin kutsua kulttuurikaupungiksi, se vaatii suunnitelmallista ja pitkäjänteistä panostamista kulttuuriin.

Kulttuuriin panostaminen lisää kaupungin nykyisten asukkaiden viihtyvyyttä, mutta lisää myös kaupungin vetovoimaa turistien ja potentiaalisten uusien asukkaiden silmissä. Kukoistaakseen kulttuuri kuitenkin tarvitsee myös taloudellista panostusta.

Taide nostaa rakennuksen ja ympäristön arvoa ja tuo käyttäjille hyvinvointia. Se on pysyvää rakennuksessa verrattu esim. sisustukseen ja huonekaluihin. Prosenttiperiaate on pysyvä ratkaisu taidehankintoihin verrattuna tällä hetkellä käytössä olevaan väliaikaiseen perintövararatkaisuun. Kunnan sitoutuminen on myös yksi kysymys kulttuurin TEA-viisarikyselyssä. THL:n näkemyksenkin mukaan taidehankinnat ja niihin sitoutuminen prosenttiperiaatteen mukaisesti on kuntalaisten hyvinvointia lisäävä tekijä.

Sastamalan kaupungin taidekokoelma (850 teosta) koetaan merkitykselliseksi ja omaksi kokonaisuudeksi. Teoksia voivat kohdata kaikki omassa arjessaan eri muodoissa ja ilmaiseksi.

Kulttuuriasiain neuvottelukunnan sihteerinä
kulttuuripalvelupäällikkö
Päivi Mäki-Kerttula”

Kaupunginhallitus on 20.1.2025 § 7 päättänyt hallinnoimistaan perintövaroista seuraavaa:

”Leena Merikallion perintövarat
Konsernihallinnon tili 2346, alatili 101

Valtiokonttori on päätöksellään 22.3.2021 luovuttanut Leena Merikallion kuolinpesän omaisuutta Sastamalan kaupungille käytettäväksi paikallisen kulttuuriperinnön säilyttämiseen sekä paikallisten kulttuuritoimijoiden ja laajemman kulttuuritoimijoiden verkoston yhteistyön edistämiseen. Vuonna 2024 perintövaroista käytettiin 20.909,09 euroa, jolla hankittiin Panu Rytkösen kolmen teoksen kokonaisuus, joista AGK-tutkielma sijoitettiin Kulttuuritalo Jaatsille ja kaksi muuta teosta sijoitettaneen Sylvään koululle (uudet rakennuskohteet).

Perintövaroja oli jäljellä 37.458,10 euroa 31.12.2024.

Suunnitelma vuodelle 2025 ja tuleville vuosille: Perintövaroista osoitetaan noin 2.000 euroa kaupungintalon saneeratun uuden sisäänkäynnin yhteyteen sijoitettavien, kaupungin jo aiemmin hankkimien taiteilija Ari Virtasen graniittisten taideteosten ”Miehen matka” ja ”Sokea kulkija” sijoittamiseen ja valaistamiseen. Sen jälkeen perintövaroista osoitetaan enintään 15.000 euroa/kohde kaupungin uusien tai saneerattavien rakennusten taidehankintoihin. Hankinnoista päätetään konsernihallinnossa ao. toimialan/ toimintayksikön esitysten perusteella.”

Tarkoituksenmukaista on, että myös jatkossa taidehankintoja tehdään perintövarojen mahdollistamassa laajuudessa ja vain tapauskohtaisesti voidaan rakennushankkeiden yhteydessä tarvittaessa päättää muusta menettelystä.

Hyvin pitkään suunniteltu ja lopultakin toteutuva Sastamalan uusi uimahalli on sellainen merkittävä rakennushanke, jonka yhteydessä pitäisi erikseen toteuttaa taideteoshankinta. Taideteoksen sijoittamiseen uimahallin edustalle on jo uimahallin suunnitelmissa varauduttu.

Toimivallan peruste	Hallintosääntö 25 § ja 159 §
Valmistelija	hallintojohtaja Tapio Rautava, johtoryhmä
Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää linjauksenaan kulttuuriasiain neuvottelukunnan aloitteeseen liittyen todeta, että myös jatkossa

taidehankintoja Sastamalan kaupungille tehdään pääsääntöisesti perintövarojen mahdollistamassa laajuudessa ja vain tapauskohtaisesti voidaan rakennushankkeiden yhteydessä tarvittaessa päättää muusta menettelystä. Uuden rakenteilla olevan uimahallin osalta on perusteltua toteuttaa taideteoksen hankinta uimahallin edustalle.

Päätös

Keskustelun kuluessa kaupunginjohtaja muutti päätösehdotustaan seuraavasti: "Myös jatkossa taidehankintoja Sastamalan kaupungille tehdään pääsääntöisesti perintövarojen mahdollistamassa laajuudessa ja tapauskohtaisesti voidaan rakennushankkeiden yhteydessä päättää muusta menettelystä. Uuden rakenteilla olevan uimahallin osalta on perusteltua toteuttaa taideteoksen hankinta uimahallille." Tämän päätösehdotuksen kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti.

Lisätietoja

hallintojohtaja Tapio Rautava, puh. 040 488 0202